

Anonimizuota versija

Vertimas

C-677/21 – 1

Byla C-677/21

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2021 m. lapkričio 11 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Vredegerecht te Antwerpen (Belgija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. lapkričio 8 d.

Pareiškėja:

Fluvius Antwerpen

Atsakovas:

MX

*Vredegerecht
van het 2de kanton
Antwerpen* (Antverpeno
antrojo kantono
taikos teisėjas)

SPRENDIMAS

<...>

– Įgaliotoji asociacija *FLUVIUS ANTWERPEN* <...>, kurios registruotoji buveinė yra <...>, Antverpene, <...>.

<...>

pareiškėja,

– **MX** <...>, gyvenantis <...> Antverpene, <...>

atsakovas

Procesas

<...>

[Informacija apie procesą prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme]

Reikalavimų vertinimas

- 1 MX pateikė reikalavimą skirstomojo tinklo operatorius *Fluvius Antwerpen* (toliau – *Fluvius*) dėl 813,41 EUR (įskaitant PVM) ir 4,80 EUR delspinigių bei įstatyminių palūkanų, skaičiuojamų nuo reikalavimo pateikimo dienos, sumokėjimo už elektros energijos suvartojimą <...> už laikotarpį nuo 2017 m. gegužės 7 d. iki 2019 m. rugpjūčio 7 d.

Sąskaita faktūra nebuvo išrašyta, nes *Fluvius* tiekė elektros energiją MX, remdamasi savo įsipareigojimu teikti viešąsias paslaugas pagal *Energiebesluit* (Energetikos dekretas) 5.2.3 straipsnio 1 dalį. Šioje nuostatoje numatyta, kad namų ūkio vartotojui, su kuriuo elektros energijos tiekėjas nutraukia sutartį, pavyzdžiui, dėl nemokėjimo, ir kuris nesudaro naujos sutarties su kitu elektros energijos tiekėju, elektros energiją tiekia skirstomojo tinklo operatorius (STO).

Sąskaita faktūra vėliau išrašyta todėl, kad MX savo gyvenamosios vietos adresu <...> vartojo elektros energiją nesudaręs sutarties su komerciniu elektros energijos tiekėju ir prieš tai nenutraukęs sutarties dėl elektros energijos tiekimo tuo pačiu adresu su (kitu) komerciniu elektros energijos tiekėju, todėl elektros energiją pagal įsipareigojimą teikti viešąsias paslaugas jam tiekė *Fluvius*. Kitaip tariant, sąskaita faktūra išrašyta po to, kai *Fluvius* ilgainiui nustatė šį faktinį elektros energijos vartojimą, vadinamą neteisėtu elektros energijos vartojimu. Palyginus skaitiklio rodmenis neteisėto elektros energijos vartojimo pradžioje ir skaitiklio rodmenis neteisėto elektros energijos vartojimo pabaigoje, už šį laikotarpį išrašyta 813,41 EUR, įskaitant 131,45 EUR PVM, sąskaita faktūra.

Atsižvelgdamas į sąskaitos faktūros išrašymo teisinį pagrindą, t. y. neteisėtą elektros energijos vartojimą, taikos teisėjas paprašė *Fluvius* atsakyti į klausimą, ar nuo išrašytos sąskaitos faktūros sumos turi būti apskaičiuotas PVM.

- 2 <...> [*Fluvius* laikosi tokios pozicijos]:
 - Energetikos nutarimo 5.5.1 straipsnio 5 dalyje numatyta, kad skirstomojo tinklo operatorius gali išrašyti sąskaitą faktūrą savininkui arba vartotojui už elektros energijos vartojimą, jei elektros energija vartojama nesudarius tiekimo sutarties.

- Kadangi šių vartotojų ir elektros energiją tiekiančio skirstomojo tinklo operatoriaus santykiai yra reguliuojamojo pobūdžio, neteisėtas elektros energijos vartojimas nėra nusikalstama veika. <...>
- Pagal *BTW-Wetboek* (Belgijos PVM kodeksas) 10 straipsnio 2 dalį šis neteisėtas elektros energijos vartojimas apmokestinamas PVM. Pagal šį straipsnį tiekimas apmokestinamas PVM tada, kai nuosavybės teisė į prekę perduodama už atlygį valdžios institucijos arba jos vardu duotu nurodymu ir bendrai pagal įstatymą, dekretą, įsakymą, nutarimą ar administracinį potvarkį.

3

3.1 <...> [nuoroda į nacionalinę teismų praktiką, kuri, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, nėra svarbi]

3.2 Sąskaitoje faktūroje nurodytu laikotarpiu taikomos *Fluvius* prijungimo prie tinklo taisyklės <...> <...>.

Šiose prijungimo prie tinklo taisyklėse nekalbama apie atlygį, kuris mokamas neteisėto elektros energijos vartojimo atveju, dydį ir tuo labiau apie tai, ar šis atlygis apmokestinamas PVM. <...> 7.10 straipsnyje nustatyta:

<...> Neteisėtas elektros energijos vartojimas ir atlygis už įteisinimą. Tiek už registruotą, tiek galimai neregistruotą vartojimą dėl neteisėto vartojimo STO išrašo sąskaitą faktūrą. <...>

- 4 Iki 2018 m. gegužės 1 d. nebuvo teisės normos, kurioje būtų aiškiai reglamentuojama, ar asmens, kuris neteisėtai vartojo elektros energiją, mokėtinam atlygiui turėtų būti taikomas PVM, ar ne. Nuo 2018 m. gegužės 1 d., iš dalies pakeitus *Energiedecreet* (Energetikos dekretas) ir Energetikos nutarimą, šiuo klausimu taikomos nuostatos.

Neteisėtas elektros energijos vartojimas ir atlygis už tokį vartojimą šiuo metu reglamentuojamas 1.1.3 straipsnio 40 dalies 1 punkte, taikomame kartu su Energetikos dekreto 5.1.2 straipsniu ir Energetikos nutarimo 4.1.2 straipsniu.

Energetikos dekreto 1.1.3 straipsnio 40 dalies 1 punkte sukčiavimas energetikos srityje apibrėžiamas kaip *bet koks neteisėtas – tiek aktyvus, tiek pasyvus – asmens veiksmas, susijęs su neteisėtos naudos gavimu*. Taikos teisėjas mano, kad elektros energijos vartojimas iš skirstomojo tinklo nesudarius komercinės sutarties ir apie tai nepranešus skirstomojo tinklo operatoriui gali būti laikomas *neteisėtu – tiek aktyviu, tiek pasyviu – veiksmu, susijusiu su neteisėtos naudos gavimu*.

Energetikos dekreto 5.1.2 straipsnyje taip pat nustatyta, kad skirstomojo tinklo operatoriaus patirtas išlaidas, susijusias su 1.1.3 straipsnio 40 dalies 1 punkto a, b, c, d ir g papunkčiuose nurodyto sukčiavimo energetikos srityje panaikinimu, ankstesnėje dalyje nurodyto atjungimo, prijungimo ar apskaitos prietaiso

3

sureguliuavimo, pakartotinio prijungimo išlaidas, neteisėtai gautą naudą, su neteisėtai gauta nauda susijusias išlaidas ir palūkanas padengia atitinkamas tinklo vartotojas. Be to, tinklo operatorius arba jo atstovas reikalauja pirmiau nurodytų išlaidų, taip pat neteisėtai gautos naudos sumų ir palūkanų tiesiogiai iš tinklo vartotojo.

Energetikos dekreto 4.1.2. straipsnio 1 dalyje nustatyta, kaip turi būti apskaičiuojama neteisėta nauda ir kas ją sudaro. Taigi, neteisėtai gauta nauda yra, be kita ko, išvengtos išlaidos už elektros energijos tiekimą (Energetikos nutarimo 4.1.2 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa, 4 punktas).

4.1.2 straipsnio 3 dalyje taip pat nustatyta, kad atlygis, apskaičiuotas už neteisėtai gautą naudą, nustatomas tiksliai apibrėžtu būdu ir taip pat apima mokesčius, muitus ir PVM.

- 5 Vis dėlto taikos teisėjas abejoja, ar nuostata dėl apmokestinimo pridėtinės vertės mokesčiu neprieštarauja 2006 m. lapkričio 28 d. Tarybos direktyvai 2006/112/EB dėl pridėtinės vertės mokesčio bendros sistemos (toliau – PVM direktyva).

Visų pirma taikos teisėjui kyla klausimas, ar pagal PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punktą ir 14 straipsnio 1 dalį bei 2 dalies a punktą leidžiama apmokestinti pridėtinės vertės mokesčiu atlygį, mokėtiną už neteisėtą elektros energijos vartojimą.

Pagal 2 straipsnio 1 dalies a punktą PVM apmokestinamas prekių tiekimas už atlygį valstybės narės teritorijoje, kai prekes tiekia apmokestinamasis asmuo, veikdamas kaip toks. Pagal 14 straipsnio 1 dalį „prekių tiekimas“ reiškia teisės kaip savininkui disponuoti materialiuoju turtu perdavimą. Prekių tiekimu taip pat laikomi šie atvejai: nuosavybės teisės į turtą perdavimas už atlyginimą valdžios institucijos ar jos vardu duotu nurodymu arba pagal įstatymus (PVM direktyvos 14 straipsnio 2 dalies a punktas).

Kyla klausimas, ar iš šių nuostatų galima daryti išvadą, kad neteisėtai vartota elektros energija laikytina:

- prekių tiekimu, būtent teisės kaip savininkui disponuoti materialiuoju turtu perdavimu (PVM direktyvos 2 straipsnio 1 dalies a punktas, taikomas kartu su 14 straipsnio 1 dalimi),
- arba nuosavybės teisės į turtą perdavimu valdžios institucijos ar jos vardu duotu nurodymu arba pagal įstatymus (PVM direktyvos 14 straipsnio 2 dalies a punktas)?

Taikos teisėjas taip pat siekia išsiaiškinti, ar pagal PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnio 1 dalį *Fluvius*, kaip viešosios teisės subjektas, gali apskaičiuoti PVM nuo jai priklausančio atlygio už neteisėtą elektros energijos vartojimą ir dėl to yra PVM mokėtoja, kiek tai susiję su šiuo neteisėtu vartojimu.

PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalyje apibrėžiama, kas yra laikomas apmokestinamuoju asmeniu, t. y. kiekvienas asmuo, kuris savarankiškai vykdo ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į tos veiklos rezultatus. „Ekonominė veikla“ visų pirma laikomas materialiojo ar nematerialiojo turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų.

Pagal 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą viešosios įstaigos, įskaitant viešosios teisės reguliuojamas kitas įstaigas, nelaikomos apmokestinamaisiais asmenimis, kai vykdo veiklą arba sandorius, kuriuos jos vykdo kaip valdžios institucijos, net renkant mokesčius, rinkliavas, įmokas ar kitus su šia veikla ar sandoriais susijusius mokesčius. Trečioje pastraipoje ši nuostata patikslinama, nurodant, kad viešosios teisės reguliuojamos įstaigos laikomos apmokestinamaisiais asmenimis, kai jos vykdo I priede išvardytą veiklą, jei toji veikla nėra vykdoma tokiu smulkiu mastu, kad ją būtų galima laikyti visiškai nereikšminga. Ši nuostata taikoma dujų ir elektros energijos tiekimui.

Kyla klausimas, ar iš šių nuostatų galima daryti išvadą, kad jei *Fluvius* turi teisę į atlygį už neteisėtai vartotą elektros energiją, ji turi būti laikoma apmokestinamuoju asmeniu, kaip tai suprantama pagal PVM direktyvos 9 straipsnio 1 dalį, nes neteisėtai vartota elektros energija yra materialiojo turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų.

Jei į šį klausimą būtų atsakyta teigiamai, kyla klausimas, ar PVM direktyvos 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą turi būti suprantama taip, kad *Fluvius* yra valdžios institucija, o jei taip, ar iš PVM direktyvos 13 straipsnio 1 dalies trečios pastraipos galima daryti išvadą, kad *Fluvius* ekonominė veikla, susijusi su neteisėtu elektros energijos vartojimu, yra tokio didelio masto, kad *Fluvius* turi būti laikoma PVM mokėtoja, kiek tai susiję su šiuo vartojimu.

6 <...>

<...> [Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo sprendimas]

Sprendimas

<...> [Atlygio už neteisėtai suvartotą elektros energiją priteisimas]

ir prieš priimant sprendimą dėl įgaliotosios asociacijos *Fluvius Antwerpen* apskaičiuoto PVM kreipiamasi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą, kad jis priimtų prejudicinį sprendimą dėl šių taikos teisėjo Teisingumo Teismui teikiamų klausimų:

Ar Direktyvos 2006/112/EB 2 straipsnio 1 dalies a punktą, taikomą kartu su 14 straipsnio 1 dalimi, reikia aiškinti taip, kad neteisėtas elektros energijos vartojimas yra prekių tiekimas, t. y. teisės kaip savininkui disponuoti materialiuoju turtu perdavimas?

Jei į šį klausimą būtų atsakyta neigiamai: ar Direktyvos 2006/112/EB 14 straipsnio 2 dalies a punktas turi būti aiškinamas taip, kad neteisėtas elektros energijos vartojimas yra prekių tiekimas, t. y. nuosavybės teisės į turtą perdavimas už atlyginimą valdžios institucijos ar jos vardu duotu nurodymu arba pagal įstatymus?

Ar Direktyvos 2006/112/EB 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad jei Fluvius Antwerpen turi teisę į atlygį už neteisėtai vartotą elektros energiją, ji turi būti laikoma apmokestinamuoju asmeniu, nes neteisėtas vartojimas yra Fluvius Antwerpen „ekonominės veiklos“ pasekmė, t. y. materialiojo turto naudojimas siekiant gauti nuolatinių pajamų?

Jei Direktyvos 2006/112/EB 9 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad neteisėtas elektros energijos vartojimas yra ekonominė veikla, ar Direktyvos 2006/112/EB 13 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą turi būti aiškinama taip, kad Fluvius Antwerpen yra valdžios institucija, ir tuomet atitinkamai ar pagal 13 straipsnio 1 dalies trečią pastraipą neteisėtas elektros energijos vartojimas yra Fluvius Antwerpen veiklos, kuri savo mastu nėra nereikšminga, rezultatas?

<...> [Baigiamosios nuostatos]